

ODGOVORNE IZBIRE:
VODA, EMBALAŽA IN TRAJNOST
Interdisciplinarni pogled na vodo
Ekošola, 23. aprila 2026

Tanja Bordon

Celostno izobraževanje o prehrani

E pošta: tanja@izobrazevanje-prehrana.si

Spletna stran: <https://www.izobrazevanje-prehrana.si/>

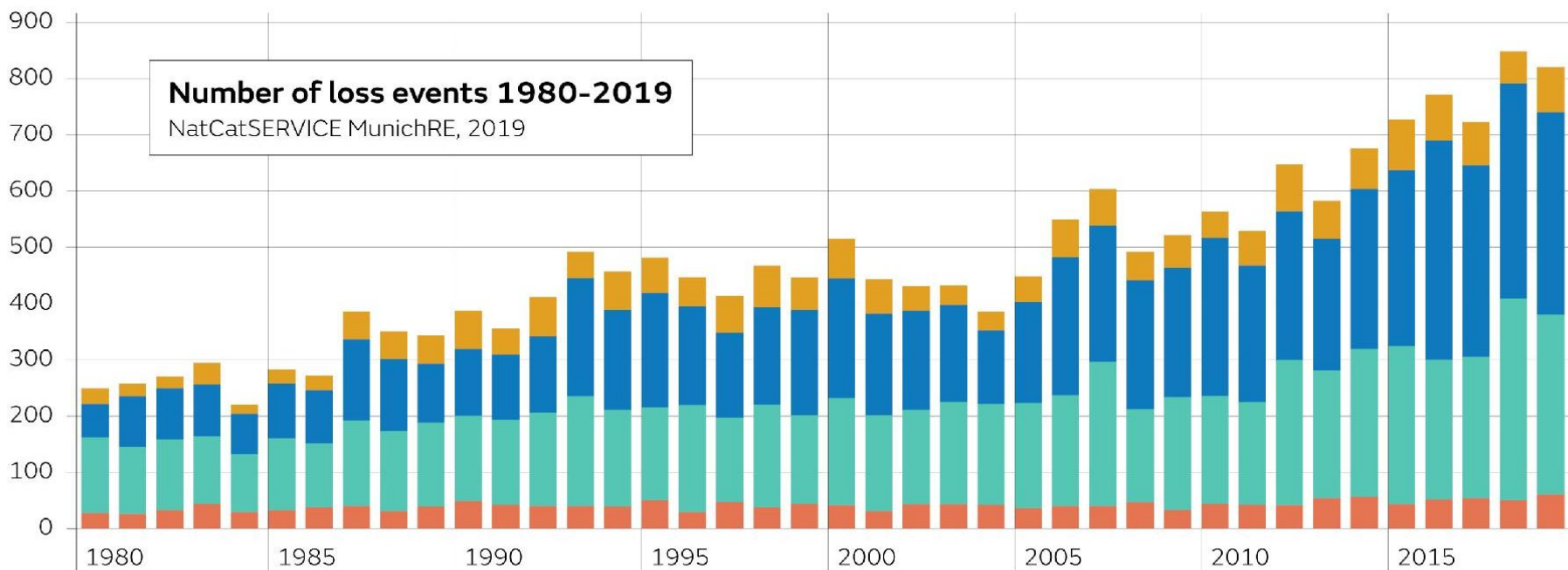
<https://www.izobrazevanje-prehrana.si/>

Interdisciplinarni pogled na vodo

- *Voda in okolje*
- *Voda in zdravje*
- *Voda ter naravne in kulturne vrednote*
- *Voda v pravljicah in legendah*
- *Vabilo k sodelovanju v izzivu Ne maramo odpadkov 2025/26*

Ali so ekstremni vremenski dogodki pogostejši?

Geophysical events

Earthquakes, tsunamis,
volcanic activity

Meteorological events

Tropical storm, extratropical storm,
convective storm, local storm.

Hydrological events

Flood, mass movement.

Climatological events

Extreme temperature,
drought, wildfire.

Kaj to pomeni globalno in kaj za Slovenijo?

[INFOgrafika-umanotera-final-T](#)

Enostavne, zanimive informacije z infografiko tudi:

[Spreminjanje podnebja - EIT Climate KIC Slovenija HUB \(climatehub.si\)](#)

Vir: MetOffice, UK

Poglejmo simulacijo:
[Climate Time Machine](#)
([nasa.gov](#))

Izobraževanje je bilo izbrano kot ključno orodje za uresničevanje te vizije (Cilj 4: Kakovostno izobraževanje)

Podcilj 4.7 poziva, da do 2030 vsi učeči se pridobijo znanje in spretnosti potrebne za spodbujanje trajnostnega razvoja, tudi z izobraževanjem o trajnostnem razvoju in trajnostnem načinu življenja, človekovih pravicah, enakosti spolov, spodbujanju kulture miru in nenasilja, državljanstvu sveta ter spoštovanju kulturne raznolikosti in prispevka kulture k trajnostnemu razvoju (Spremenimo svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030, 2015).

Resolucija o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050 (ReDPS50) **opredeljuje izobraževanje (formalno in neformalno) in usposabljanje na vseh ravneh kot ključ do učinkovitega prehoda v podnebno nevtralnost.**

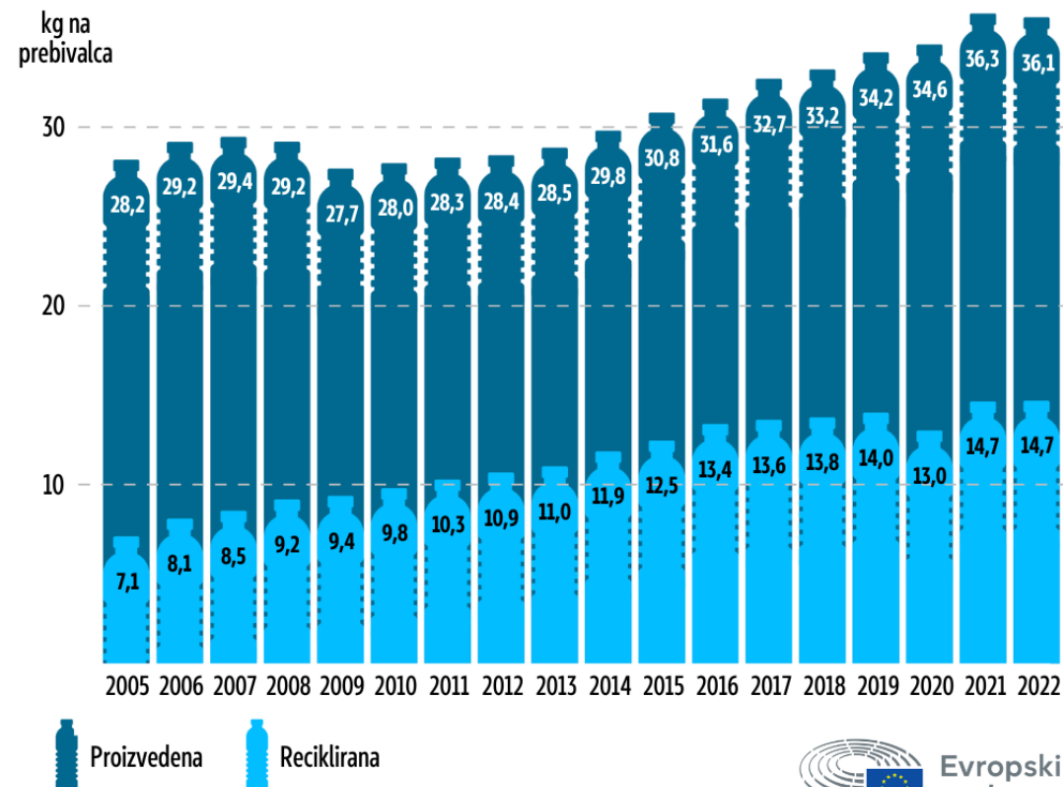
- Vsako leto na svetu nastane 350 milijonov ton **plastičnih odpadkov**, v morju pristane 1-2 milijona ton plastičnih odpadkov (Our World in Data, 2026)
- Količina vode in hrane vpliva na enakost spolov (UN water)

Pomanjkanje vode je lahko vzrok za spopade.

<https://ourworldindata.org/plastic-pollution>

<https://www.unwater.org/water-facts/water-and-gender>

Koliko plastične embalaže proizvedemo in recikliramo v EU?

Vir: Eurostat [env_waspac] · zadnji razpoložljivi podatki (2022)

TOI

Učenci iz Anglije plavajo med plastičnimi odpadki, da bi razumeli, da plastika ne spada v morje in kako pomembno je reciklirati.

Škotsko podjetje asfaltira ceste deloma iz recikliranih plastenk.

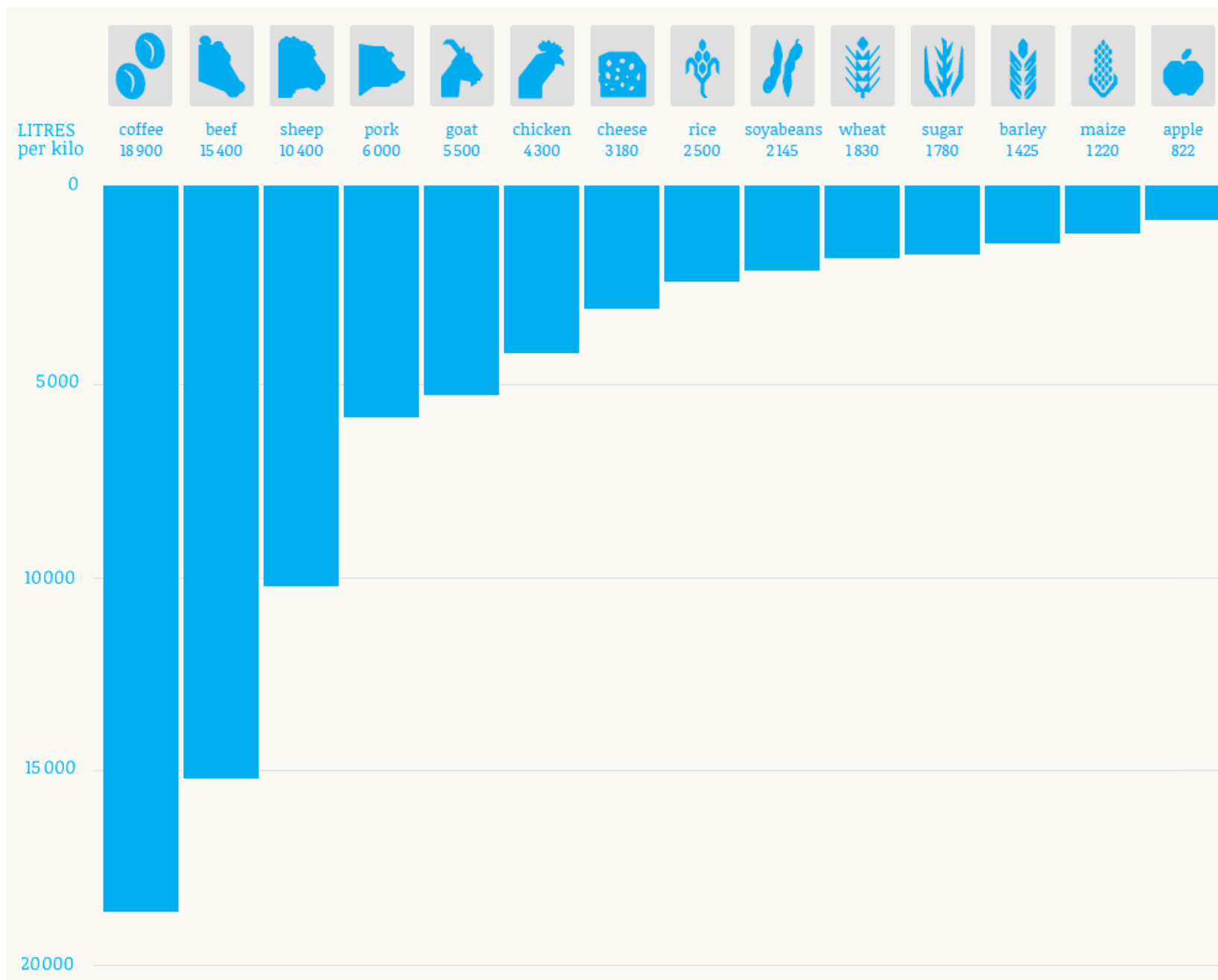
ENVIRONMENT

Dutch cyclists can now ride down a recycled plastic bike path

By Paul Ridden
September 13, 2018

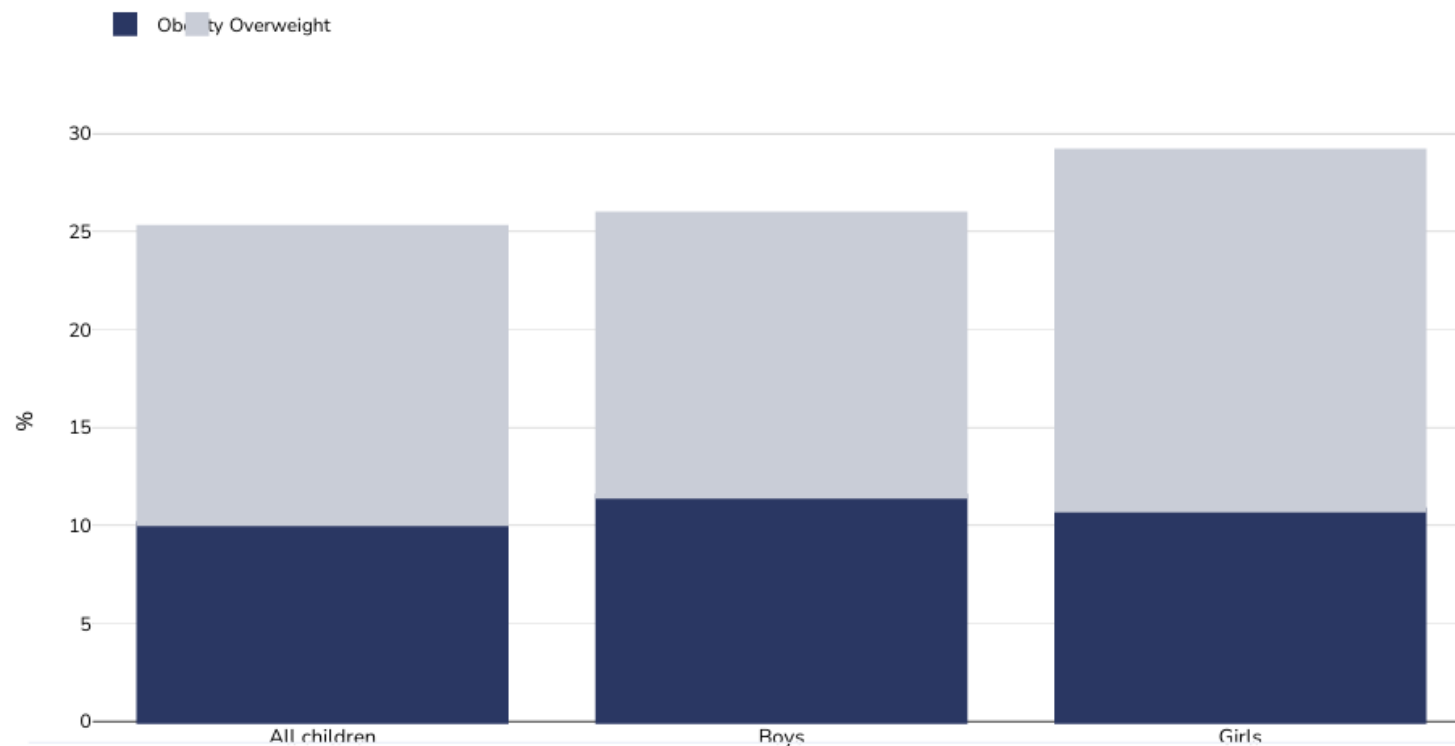
Virtualna voda, „vodovzdržen“ način kmetovanja, prehranjevanja

<https://thewaterweeat.com/>

Obesity prevalence

Children, 2022-2024

Survey type:	Measured
Age:	7
Sample size:	5309
Area covered:	National
References:	WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI): report on the sixth round of data collection, 2022–2024. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2025. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

KAVO SI, KAJ PA VODA?

PROGRAM VODNI VRTEC, BERNARD ANUŠKA IN BOŽIČ MATEJA

PITJE VODE JE KOT TUŠIRANJE
NOTRANJOSTI TELESA.

PROGRAM VODNI VRTEC, BERNARD ANUŠKA IN BOŽIČ MATEJA

Kako je razporejena voda v našem telesu?

- 30 kg težak otrok (oz. preračunajte za želeno težo)

človeški organ	delež vode (v%)	število stekleničk
Celo telo	70% (21 litrov vode)	
zobje in kosti (15% teže) 4 kg	10-13% (4 dcl vode)	
Kri (7% teže) 2 litra	okoli 90% (1,8 litra)	
Mišice (40% v telesu); 12 kg	75% (9 litrov)	
Možgani (2% teže) 1,5 kg	80% (1,2 vode)	

PIJAČA

MAŠČ. KISL.

0 g

VSEBNOST
NA 100g

SLADKOR

0 g

VNESI VSEBNOST
NA 100g

SOL

0 g

VNESI VSEBNOST
NA 100g

**Koliko sladkorja
vsebujejo pijače?**

<https://veskajjes.si/prehranski-semafor>

✓ manj kot	o	x več kot
1,5 g	1,5 – 10 g	10 g
0,75 g	0,75 – 2,5 g	2,5 g
2,5 g	2,5 – 6,3 g	6,3 g
0,3 g	0,3 – 1,5 g	1,5 g

čokoladno MLEKO

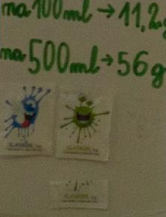

VSEBNOST SLADKORJA:
 NA 100ml = 11g
 NA 500ml = 55g

VSEBNOST SLADKORJA:
 NA 100ml → 10,6g
 NA 500ml → 53g

Vsebnost sladkorja
 NA 100ml → 11,2g
 NA 500ml → 56g

VSEBNOST SLADKORJA:
 NA 100ml = 0,3g
 NA 500ml = 1,5g

Vsebnost sladkorja
 NA 100ml = 6,9g
 NA 500ml = 34,5g

VSEBNOST SLADKORJA
 NA 250ml = 3,4g
 NA 750ml = 10g

VSEBNOST SLADKORJA:
 NA 100ml = 0g
 NA 500ml = 0g

VSEBNOST SLADKORJA
 NA 100ml = 5,5g
 NA 500ml = 27,5g

VSEBNOST SLADKORJA:
 NA 100ml → 4,2g
 NA 500ml → 21g

VSEBNOST SLADKORJA:
 NA 100ml = 7,5g
 NA 300ml = 8,5g
 NA 500ml = 11,5g

Vsebnost sladkorja
 NA 100ml = 8,9g
 NA 500ml = 44,5g

VSEBNOST SLADKORJA
 NA 100ml = 3,4g
 NA 500ml = 17,5g

VSEBNOST SLADKORJA
 NA 100ml → 1,9g
 NA 200ml → 20,6g

Naravne in kulturne vrednote in vodni viri

Svetovna dediščina UNESCO v Sloveniji (nekaj primerov)

- Park Škocjanske jame
- Ljubljansko barje
- Plečnikova Ljubljana, julij 2021

(vodna os mesta (od nabrežja Ljubljanice z mostovi od Trnovskega pristana do Zapornic)

Oskrba z vodo

Kraška hiša s kamnitimi žlebovi in štirno, Štanjel

Mlini in žage

Foto: Depositphotos

Brez vode ni življenja.

Kri ni VODA.

Tiha voda bregove dere.

*Dragocenosti se skrivajo v globinah
morja, ničvrednosti plavajo na vrh voda.*

Še mnogo vode bo preteklo dokler ...

Voda mu teče v grlo.

*Voda in ogenj nimata duše. (Slovenski
pregovor)*

Vsak vodi vodo na svoj mlin.

Roka roko umije.

"Počakaj, da se vode umirijo. Takrat boš videl luno in zvezde, ki se zrcalijo v njej." Rumi

"Bolje je biti tam, kjer je dobra voda, kot tam, kjer je dober kruh." Slovenski pregovor

Verjamem, da je voda edina pijača modrega človeka." Henry David Thoreau

Še več rekov: spletni portal Kresnik

https://www.kresnik.eu/misli-o-vodi_clanek_1839.html

Blejsko jezero, Depositphotos

*Rusalke, Ivan Nikolajevič
Kramskoj, 1871*

Povodni mož ❤️

France Prešeren, 1826: Povodni mož

**Waste not
Want not**

**Financira
Evropska unija**

- Projekt Erasmus + 10 partnerjev iz teh držav: Češke, Slovaške, Avstrije, Nemčije, Bolgarije, Slovenije in Anglije.
- Mlade zanima prihodnost, zase želijo ohranjen planet.
- Pedagogi potrebujejo opolnomočenje s področja trajnosti.

Povsod po Evropi si vrtci in šole prizadevajo **za podobne cilje**

Cilji projekta:

- ustvariti zbirko dobrih praks in jih deliti med pedagogi,
- vrtce in šole naučiti sistematičnega spremljanja zmanjševanja odpadkov,
- **vrtce in šole povabiti k sodelovanju v izzivu zmanjševanja odpadkov 2025/26.**

Izbrani vrtec ali šola dobi **nagrado 200 evrov**, podeljeni pa bodo še dve praktični nagradi in potrdila o sodelovanju.

Financira
Evropska unija

Projekt Ne maramo odpadkov je dostopen na ti povezavi:
<https://www.wastenot-wantnot.eu/si>

Vabljeni v izziv 2025/26, prijavite se tu:

<https://www.wastenot-wantnot.eu/si/naredi-spremembo/izziv/>

Dvojna nevarnost: odpadna hrana in plastični odpadki

Ravnanje z odpadno hrano in s plastičnimi odpadki je med najbolj perečimi okoljskimi vprašanji današnjega časa. S pravilnim ravnanjem ohranjamo naravo in se trudimo zagotavljati svet, v katerem bodo prihodnje generacije lahko živele. To je naša moralna dolžnost. Ker bodo mladi bodo podedovali ta planet, se morajo tudi sami naučiti pravilnega ravnanja.

Projekt Hrana ni smeti v Združenem kraljestvu

Zmanjšanje količine odpadne hrane v vrtcu Vrhnica v Sloveniji

Aktivnosti zmanjševanja plastičnih odpadkov v Vrtcu Vrhnika

Pregled odpadne hrane na Slovaškem

Papirnate brisačke v kroglicah prihranijo plastiko

Zmanjšanje količine plastičnih odpadkov

Predogled →

Namigi kako uvesti temo v šolski kurikulum

Aktivnost je odlična dopolnitev različnim tematikam.

Državlјanska vzgoja: izobraževalni procesi so povezani z otrokovimi izkušnjami, neposredno vplivajo nanje in jih motivirajo za sodelovanje.

Etika: delitev odgovornosti za skupnost in razvijanje osnovnega razumevanja pravil.

Vadba in zdravje: pridobivanje telesne spretnosti in koordinacijskih spretnosti (koordinacija roka – oko).

Povzetek projekta

S to preprosto aktivnostjo se v vrtcih porabi manj plastičnih vreč za odpadke.

Učni rezultati

Otroci bodo:

- porabili manj papirnatih brisačk,
- porabili manj plastičnih vrečk za smeti,
- naučili se bodo fine motorike zaradi valjanja papirnatih kroglic.

Zahtevan čas

Celoletna aktivnost.

Orodja ali oprema

Papirnate brisačke.

Opis aktivnosti

Otroci v avstrijskem vrtcu Atzenbrugg po umivanju papirnate brisačke oblikujejo v kroglice.

Papir zmečkajo in zvaljajo v kroglico, tako da je manjši. Zato gre v eno plastično vrečo za smeti več papirnih brisačk kot prej, s čimer prihranijo vrečke za smeti.

Naučili so se tudi oblikovati papirnate kroglice in vadili so fino motoriko.

Rezultat aktivnosti: Otroci sedaj vzamejo le po eno papirnatu brisačko iz avtomata. Pred tem so pogosto vzeli dve ali več. Naučili so se varčevati s plastiko in papirjem.

Kazalo

- 3   **Izobraževanje o trajnostnem razvoju na igriv in učinkovit način: Od teorije do celoletnih aktivnosti za zmanjševanje odpadne hrane in plastičnih odpadkov**
Tanja Bordon
- 9   **Oblikovanje identitete in samospoštovanje mladostnikov**
Lea Tepeh
- 14   **Prepoznavanje in obravnavanje nasilja v družini pri otrocih in mladostnikih**
Lara Jeraj
- 19   **Razvijanje predopismenjevalnih zmožnosti in montessori pedagogika**
Lara Brajer
- 24   **Moč pogovora**
Mihaela Hozjan

Hvala za pozornost 😊

Tanja Bordon

Celostno izobraževanje o prehrani

E pošta: tanja@izobrazevanje-prehrana.si

Spletna stran: <https://www.izobrazevanje-prehrana.si/>

<https://www.izobrazevanje-prehrana.si/>